

Brusel 22. května 2026
(OR. en)

9202/26

CULT 71	EMPL 113
AUDIO 70	GENDER 35
CULT HERIT 13	DIGIT 135
EDUC 160	TOUR 26
JEUN 75	MI 465
COMPET 563	ENV 502
SAN 298	PROCIV 96
DISINFO 41	RECH 219
RELEX 648	NDICI 14
FREMP 167	FIN 675
AG 74	

POZNÁMKA K BODU „I/A“

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Společné prohlášení „Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu“ – schválení

I. ÚVOD

1. Dne 12. listopadu 2025 předložila Komise Radě a Evropskému parlamentu návrh „společného prohlášení ‚Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu‘“ (dále jen „společné prohlášení“)¹.
Cílem tohoto prohlášení je zajistit v rámci příslušných úloh a pravomocí jednotlivých orgánů posílenou politickou angažovanost v oblasti kultury.

¹ Dokument 15410/25 ADD 2.

2. Dne 1. dubna zmocnil Výbor stálých zástupců předsednictví, aby na základě znění uvedeného v dokumentu 7663/26 REV 1 zahájilo interinstitucionální jednání s Evropským parlamentem a Komisí, a to v návaznosti na posouzení znění daného prohlášení ve Výboru pro kulturní otázky ve dnech 21. ledna 2026 a 17. února 2026.
3. Za účelem projednání znění prohlášení se uskutečnily čtyři interinstitucionální schůzky, a to tři na technické úrovni (22. dubna, 4. května a 6. května 2026) a jedna na politické úrovni (18. května 2026 ve Štrasburku), na nichž bylo s Evropským parlamentem a Komisí dosaženo předběžné politické dohody. Dosažené kompromisní znění je uvedeno v příloze.
4. Společné prohlášení by nyní měly podepsat Evropský parlament, Rada a Komise.

II. ZÁVĚR

Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby:

- potvrdil dohodu a
- doporučil Radě, aby:
 - schválila znění „společného prohlášení ‚Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu‘“ uvedené v příloze a
 - zmocnila předsednictví k podpisu prohlášení jejím jménem.

Návrh společného prohlášení

„Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu“

Preamble

Vzhledem k těmto důvodům:

- a) Evropa je kontinentem s nezměrným bohatstvím umění, kultury, kreativity, kulturního dědictví a historie. Kulturní rozmanitost a vitalita Evropy, které jsou podněcovány vynikajícími umělci a kulturními a kreativními pracovníky, jsou základem hodnot a identity EU, podporují pocit evropské sounáležitosti a sdílené evropské identity a posilují demokracii.
- b) Kulturní a kreativní odvětví a průmysly jsou dynamickými hospodářskými odvětvími. Zahrnují všechny formy vyjádření a projevu souvisejících s uměním, kulturou a kulturním dědictvím, jakož i audiovizuálním a mediálním odvětvím. Představují strategický zdroj konkurenceschopnosti a soudržnosti Evropy, neboť generují hospodářský růst a mají pozitivní vedlejší účinky napříč odvětvími i územími, vytvářejí kvalifikovaná pracovní místa a podporují kreativní a inovační náskok EU.
- c) Kultura a kulturní dědictví jsou pilířem základních hodnot, na nichž je EU založena – na úctě k lidské důstojnosti, svobodě, demokracii, rovnosti, právním státu a dodržování lidských práv (článek 2 Smlouvy o EU) – a ztělesňují heslo „Jednotná v rozmanitosti“. Zastřešujícím cílem EU v oblasti kultury je respektovat a podporovat její bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost; dbát na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví a povzbuzovat spolupráci mezi členskými státy (článek 3 Smlouvy o EU, článek 167 Smlouvy o fungování EU), a tím podporovat činnost členských států v oblasti kultury.

- d) Kultura a kulturní dědictví vytvářejí prostor pro představu žádoucí budoucnosti a mají zásadní význam pro evropský způsob života. Poskytují platformu pro veřejný dialog, sjednocují komunity, obohacují životy, přinášejí soudržnost naší společnosti a jsou důležitým prostředkem vnější činnosti EU. EU může využít své kulturní bohatství k budování odolnosti, prosazování míru a demokracie a k inspirování inovativních řešení, která přispívají k udržitelnému rozvoji.
- e) Kultura je pro EU strategickým zdrojem, který jí pomáhá čelit naléhavým problémům dneška, jako je geopolitické a geoeconomické napětí, globální oteplování a zhoršování stavu životního prostředí, sociální a ekonomické nerovnosti, rychlé technologické změny, demografické změny a krize v oblasti duševního zdraví. Kulturní a kreativní odvětví a průmysly, včetně audiovizuálního průmyslu, se zároveň potýkají s vlastními problémy, které vyžadují cílenou podporu a rozhodná opatření.
- f) Toto prohlášení formuluje dlouhodobou strategickou vizi, jak učinit kulturu jádrem evropské identity, a to i na základě výsledků pracovních plánů EU pro kulturu. Zdůrazňuje význam kultury pro jednotlivce, společenství a EU a posiluje kulturní práva a zásady. Uznává, že kulturní činnosti, statky a služby vyjadřují identitu, hodnoty a významy. Rovněž znovu potvrzuje, že Unie by měla kulturní aspekty zohledňovat ve všech svých činnostech, zejména s cílem respektovat a podporovat rozmanitost svých kultur.
- g) Toto prohlášení uznává podpůrnou úlohu EU v oblasti kultury a potvrzuje sdílené politické závazky a odpovědnost Evropského parlamentu, Rady Evropské unie a Evropské komise – v rámci jejich příslušných pravomocí a v plném souladu s právem EU – v duchu hlavních směrů stanovených v Kulturním kompasu Komise pro Evropu 2025.

Společné prohlášení Evropa pro kulturu – kultura pro Evropu

Naším cílem je podporovat a prosazovat kulturu jako zdroj evropské jednoty, demokracie, rozmanitosti, excelence a konkurenceschopnosti, které jsou pro kulturu i přínosem. A proto se zavazujeme:

- posilovat úlohu Evropské unie jakožto světové kulturní velmoci a pulzujícího střediska kreativity, kde může každý svobodně tvořit, mít přístup ke kultuře a věnovat se jí; úlohu, která podporuje kulturní práva, posiluje postavení občanů a pracovníků v kreativním odvětví,
- zajistit, aby kultura zůstala hnací silou socioekonomické a územní struktury Evropy, a uznat její vnitřní, společenskou, občanskou a hospodářskou hodnotu a její transformační potenciál,
- podporovat opatření za účelem posílení postavení příslušných subjektů, rozvoje, inovací a globální konkurenceschopnosti,
- uznávat vnitřní hodnotu kultury a její úlohy jakožto veřejného statku, který přispívá k odolnosti a udržitelnému růstu EU.

V souladu s těmito závazky a čtyřmi klíčovými směry Kulturního kompasu pro Evropu se hlásíme k následujícím zásadám kulturních politik v Evropě.

1. **Svoboda uměleckého projevu** a svoboda tvorby jsou základem kultury a hrají nezastupitelnou úlohu při podpoře demokratických společností a prosazování evropských hodnot.

Zavazujeme se:

- zachovávat svobodu uměleckého projevu a dodržování hodnot EU jakožto základního kamene demokracie a základních práv v Evropské unii,
- chránit umělce a kulturní pracovníky před cenzurou, zastrašováním a nepřiměřenými zásahy,
- bránit nezávislost kulturních institucí.

2. **Kulturní a jazyková rozmanitost** jsou základními hodnotami, na nichž je EU založena.

Zavazujeme se:

- podporovat, oslavovat a zachovávat bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost Evropské unie a její kulturní suverenitu,
- prosazovat bohatou rozmanitost kulturních děl a kulturního obsahu vytvořených v Evropě, zejména online, posilovat jejich viditelnost a dohledatelnost ve všech úředních jazycích EU při plném respektování jazykové rozmanitosti.

3. **Přístup ke kultuře** je základním pilířem demokratické a inkluzivní společnosti. Zavazujeme se:

- zlepšovat přístup ke kultuře a kulturnímu dědictví pro všechny, zejména pro mladší generace, a jejich účast na nich, jejich využívání a užitek z nich,
- věnovat zvláštní pozornost kulturním právům, včetně přístupu ke kultuře, v případě osob se zdravotním postižením, marginalizovaných nebo znevýhodněných osob a osob žijících ve venkovských, odlehlých nebo nedostatečně obsluhovaných oblastech – včetně oblastí ohrožených vyliďňováním nebo čelících socioekonomickým problémům,
- posilovat a zlepšovat kulturní infrastrukturu v celé Evropě s důrazem na řešení socioekonomických a územních rozdílů a podporovat kulturní účast na místní úrovni.

4. Každý má právo na **spravedlivé, poctivé, zdravé a bezpečné pracovní podmínky**, včetně umělců a kulturních pracovníků, kteří jsou ústředními subjekty našich kulturních a kreativních odvětví a průmyslů. Spravedlivé odměňování a odpovídající pracovní podmínky jsou základem umělecké svobody a kulturní rozmanitosti. Zavazujeme se:
- prosazovat spravedlivé odměňování, odpovídající sociální ochranu, přístup k rozvoji dovedností a mobilitu pro všechny umělce a kulturní pracovníky, jakož i jejich práva na kolektivní vyjednávání a podporovat jejich zdraví a bezpečnost při práci, včetně jejich duševního zdraví, a zároveň respektovat úlohu a autonomii sociálních partnerů,
 - prosazovat genderovou rovnost v oblasti kultury a kulturního dědictví a chránit práva umělců a kulturních pracovníků se zdravotním postižením.
5. Pro utváření budoucnosti Evropy a jejího rozmanitého kulturního prostředí mají zásadní význam **mladí lidé**. Zavazujeme se:
- podporovat zastoupení a účast mladých lidí při formování kulturních politik, aby měli silnější hlas v rozhodovacích procesech, které se jich týkají,
 - podporovat mladé a začínající umělce, včetně marginalizovaných nebo znevýhodněných osob, a oceňovat jejich přínos k evropské kultuře a dědictví,
 - podporovat mezigenerační spolupráci a výměny mezi umělci s cílem zajistit předávání dovedností, znalostí a tradic.

6. Pro rozvoj a prosperitu budoucí společnosti je zásadní synergie mezi **kulturou, uměním a vzděláváním**. Zavazujeme se:
- podporovat umělecké vzdělávání pro všechny v rámci formálního, neformálního a informálního učení jako součásti celoživotního učení, a přispívat tak k rozmanitosti a odolnosti EU,
 - podporovat přístup STEAM (přírodní vědy, technologie, inženýrství, umění a matematika) a interdisciplinární a transdisciplinární synergie mezi kulturou, uměním, vědou a technologiemi.
7. Kulturní angažovanost má prokazatelně pozitivní dopad na **zdraví a kvalitu života** jednotlivců i komunit. Zavazujeme se:
- podporovat – prostřednictvím našich politik – pozitivní účinky kultury a účasti na kulturním dění na zdraví a kvalitu života,
 - sdílet osvědčené postupy a inovativní přístupy napříč odvětvími.
8. Etické, udržitelné a odpovědné využívání, vývoj a správu systémů **umělé inteligence** by mělo podporovat lidskou kreativitu prostřednictvím spravedlivého přístupu zaměřeného na člověka a založeného na jeho právech. Mělo by: respektovat kulturní práva, přístupnost, inkluzivitu a kulturní rozmanitost; podporovat dohledatelnost obsahu na evropské, vnitrostátní a místní úrovni a přispívat k nim; podporovat konkurenceschopnost; bojovat proti digitálním propastem a podporovat digitální začlenění. Zavazujeme se:
- podporovat lidskou tvorbu a evropskou kulturní a jazykovou digitální suverenitu a řešit etická rizika zkreslujících výsledků a kulturní homogenizace,
 - chránit práva duševního vlastnictví řešením dopadů umělé inteligence na tvůrce a jejich spravedlivé odměňování a zároveň využívat inovace,

- podporovat transparentnost obsahu vytvořeného umělou inteligencí s cílem usnadnit rozlišování mezi lidským obsahem a obsahem vytvořeným umělou inteligencí,
- monitorovat a zmírňovat dopady umělé inteligence na pracovní místa a podporovat kulturní a kreativní odvětví a průmysly při přizpůsobování se technologickým změnám a získávání digitálních dovedností,
- podporovat využívání umělé inteligence jako nástroje na podporu kulturních a kreativních pracovníků a umožnit kulturním a kreativním odvětvím a průmyslům využívat příležitosti, které tyto technologie nabízejí, a posílit tak inovační kapacitu a globální technologickou konkurenceschopnost Evropy.

9. **Kulturní dědictví** spojuje naši minulost s naší budoucností. Je symbolem jednoty v rozmanitosti a základním kamenem naší identity, demokracie a odolnosti. Zavazujeme se:

- chránit, uchovávat a propagovat bohaté evropské přírodní a kulturní dědictví – hmotné i nehmotné – a zároveň využívat digitální technologie k podpoře jeho zachování, zpřístupnění a inovování,
- zlepšovat informovanost, výzkum a budování kapacit a využívání a interoperabilitu databází a digitálních technologií s cílem čelit hrozbě nezákonného obchodu s kulturními statky a další související trestné činnosti a zároveň podporovat spolupráci mezi relevantními odborníky, jako jsou odborníci na kulturní dědictví a pracovníci donucovacích orgánů nebo celní správy, a to i v mezinárodním kontextu,
- podporovat mezigenerační výměnu s cílem zajistit přenos kulturního dědictví a znalostí ze starších generací na mladší.

10. Kultura a kulturní dědictví podporují **regionální a územní rozvoj, odolnost, sociální soudržnost a sbližování** mezi evropskými regiony. Je třeba je chránit i v krizových situacích, včetně ochrany před takovými riziky, jako jsou dopady změny klimatu. Zavazujeme se:

- využívat potenciál kultury a kulturního dědictví v součinnosti s dalšími oblastmi při zvyšování atraktivity všech území a řešení územních výzev, včetně boje proti demografickému poklesu, zejména v okrajových, venkovských, odlehlých a nedostatečně obsluhovaných oblastech a v nejvzdálenějších regionech EU,
- podporovat udržitelný kulturní cestovní ruch, který respektuje kulturní dědictví, krajinu a komunitní zvyklosti a přispívá k regionálnímu a místnímu rozvoji,
- zkoumat různé způsoby začlenění kultury a kulturního dědictví do spolupráce v otázkách připravenosti na krize, plánování v oblasti bezpečnosti a v oblasti připravenosti na krize, krizového řízení a řízení rizik, rekonstrukce po krizi a procesů obnovy a budování míru.

11. Kultura, včetně kulturního dědictví, má zásadní význam pro **posun směrem k environmentální udržitelnosti**, neboť utváří hodnoty, vzorce chování a postupy, které jsou základem environmentálně odpovědného rozvoje. Zavazujeme se:

- zdůrazňovat význam kultury v politické reakci na ekologické výzvy podporou architektury, designu, ochrany kulturního dědictví a správy krajiny, které usilují o kvalitu, inovace, začlenění a excelenci, a také podporou zavádění praktických nástrojů ekologizace a souvisejících dovedností a tím, že se kulturním a památkovým činitelům umožní udávat směr a měnit narativy ve spolupráci s komunitami.

12. Naplňování ambicí tohoto prohlášení a plné využívání průřezových dopadů kultury znamená podporovat kulturu ve vnitřních a vnějších politikách EU, zabývat se potřebami kulturních a kreativních odvětví a průmyslů, investovat do nich a sledovat pokrok. Zavazujeme se:

- podporovat udržitelnost kulturních a kreativních odvětví a průmyslů a chránit kulturní dědictví, mimo jiné podporou různých forem financování a zvážením inovativních a alternativních způsobů financování na všech úrovních správy,
- zajistit efektivní začleňování kultury do relevantních strategií, politik a opatření EU a odpovídajících nástrojů financování, a to od rané fáze návrhu až po provádění,
- posilovat přeshraniční oběh evropských kulturních děl v celé jejich rozmanitosti,
- udržovat intenzivní a pravidelný dialog s relevantními zúčastněnými stranami,
- prosazovat toto prohlášení – v rámci příslušných úloh a pravomocí signatářů – v rámci vztahů EU s partnerskými zeměmi a relevantními mezinárodními organizacemi a podporovat spolupráci v rámci mnohostranných fór,
- podporovat iniciativy zaměřené na zlepšení dostupnosti spolehlivých a srovnatelných údajů o kultuře, které podpoří rozvoj kulturních politik založených na faktech,
- přezkoumat pokrok v oblastech, na které se toto prohlášení vztahuje.
